

ČO BY SME MALI JEŠŤ?!

3 KROKY AKO SI VYBRAŤ NAJVHODNEJŠIE POTRAVINY PRE NAŠE TELO

Tento jednoduchý návod Ti ukáže, ako si vybrať zdravšie jedlo na ceste k dosiahnutiu Tvojich cieľov a zároveň si aj užívať jedlá, ktoré máš rád.

1

SPOZNAJ RÔZNE POTRAVINY

Nutričná hodnota sa líši, ale nerozdeľuj jedlo na „dobré“ alebo „zlé“. Správnejšie je delenie na „jesť viac“ a „jesť menej“. To Ti pomôže urobiť lepšie rozhodnutia bez toho, aby bolo potrebné sa niečoho obľúbeného úplne vzdať.

JEŠŤ VIAC

BIELKOVINY

Vajcia a vaječné bielka

Ryby

Morské plody

Kuracie mäso

Kačacie prsia a stehná

Morčacie mäso

Chudé hovädzie mäso

Bravčové mäso

Divina

SACHARIDY

Strukoviny

Ovsené vločky

Pohánka

Quinoa

Celozrnná ryža

Špalda

Amarant

Biely jogurt

Kefir

Zemiaky

TUKY

Extra panenský olivový olej

Syr zrejúci >6mesícov

Marinády a dressingy z olejov tejto kategórie

Avokádo a avokádový olej

Kešu orechy

Vaječné žĺtka

Semenka: chia, ľanové, konopné, tekvicové, sezamové

Para orechy

Pistácie

Mandle

Pekanové orechy

Biely grécky jogurt

Cottage syr

Tempeh

Čerstvé a mrazené ovocie

Kukurica

Jačmeň

Arašidy a arašidové maslo

Olivy

Pesto z extra panenského oleja

Strukoviny

Zdroj bielkovín pre vegetariánov alebo ľudí, ktorí nekonzumujú mäso

Sladké zemiaky

Celozrnné pečivo

Maslá z rôznych druhov orechov

Čerstvý kokos

Daj prednosť čerstvým, minimálne spracovaným produktom, chudému mäsu a obmedz príjem červeného mäsa na max. 500g (alebo 4 dlane) za týždeň alebo menej.

Vyber si najmä celozrnné, minimálne spracované zdroje uhľohydrátov, ktoré obsahujú veľa živín aj vlákninu. Pridaj aj komplexné sacharidy a rôzne druhy ovocia.

Zameraj sa na nespracované zdroje tukov (ako orechy a semená) a z nich vyrobené potraviny (napr. orechové maslo) a lisované oleje (ako olivový a avokádový).

JESŤ MENEJ

BIELKOVINY

Tofu

Stredne chudé mäsa

Slanina

Edamame fazuľky

Hydinové párky

Sušené mäso

Proteínový prášok

Minimálne procesované šunky

Kus-kus

Biela ryža

Raňajková granola

Instatné alebo ochutené ovsené kaše

Mlieko

Zeleninové šťavy

Ochutený jogurt

Ochutený kefir

Palacinky a wafle

Celozrnné keksy

Müsli tyčinky

Sušené nesladené ovocie

Biele pečivo

SACHARIDY

TUKY

Panenský olivový olej

Repkový olej

Sezamový olej

Lanový olej

Kokosový olej

Sladká smotana

Horká čokoláda

Marinády a dresingy z olejov tejto kategórie

Rybí olej

Syry zrejúce <6 mesiacov

Ochutené orechy a orechové maslo

Mix Orechov a Sušeného ovocia

Často bohaté aj na sacharidy.

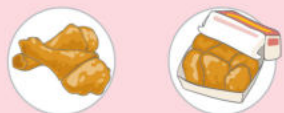

Slničnicový olej za studena lisovaný

Prírodný olej, prospešný pre zdravé srdce, s vysokým obsahom nenasýtených mastných kyselín.

JESŤ MÁLO

BIELKOVINY

Vyprážené
jedlá Nuggetky, krídelká
a iné
vyprážené polotovary

Vysoko tučné
mäsa Vysoko tučné
párky

Proteínové
tyčinky Šunky a
salámy

Ryby s vysokým
obsahom ortuti

SACHARIDY

Cereálne
tyčinky Ovocné džúsy Ochutené
mlieko

Med,
sirupy Konzervované ovocie
a ovocné pyré
s pridaným cukrom Cukor

Sladené
nápoje Krekry Solené pochutiny

Čipsy Hranolky Sladké tyčinky

Šišky Keksíky Koláče a
zákusky

Pečivo Mufíny

Tieto potraviny sú tiež bohatým zdrojom tukov, takže nezabudni na ich zvýšený obsah prázdnych kalórií

TUKY

Slanina Párky

I keď sú aj zdrojom bielkovín, obsahujú veľa nežiadúceho tuku

Maslo Margarín Tavený
syр

Repkový olej Lacné oleje Slniečnicový
olej

Upravené
margaríny a tuky Pokrmové
tuky Tukové jedlá
obsahujúce 10+g
pridaného cukru

Alkohol

Alkohol je makroživina s jasnými rizikami. Ak sa zameriavaš na energetický príjem, odporúčame ho zaradiť do kategórie „jesť menej“ sacharidy a sledovať svoj príjem (napr. 6 porcií sacharidov v jeden deň = 4 z potravín, 2 z piva). To Ti pomôže zladit' konzumáciu alkoholu s nastavenými cieľmi.

ZELENINA

Zelenina rôznych farieb poskytuje rôzne výživné látky a má bezpochyby veľké zdravotné prínosy. Ako sa hovorí, treba „jesť zeleninu všetkých farieb“!

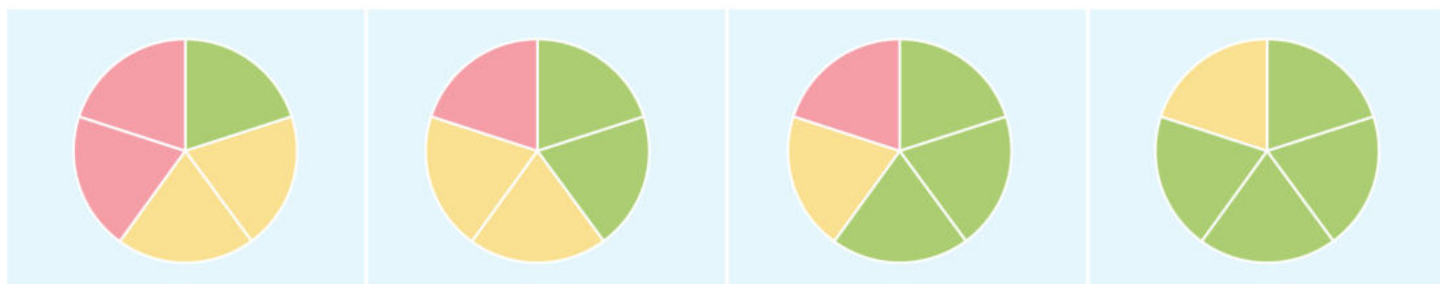
Konzumácia rôznych farebných druhov ovocia a škrobovej zeleniny (napr. zemiakov) taktiež prispieva k rôznej farebnosti stravy, aj keď tieto jedlá patria do skupiny sacharidov.

2

NASTAV SI VÝBER JEDÁL PODĽA CIEĽOV

Rozdelenie tvojich porcií a percentuálne zastúpenie potravín z kategórií „jesť viac“, „jesť menej“ a „jesť málo“, budú závisieť od toho, ako sa stravuješ teraz a aké sú tvoje ciele.

● „jesť viac“ ● „jesť menej“ ● „jesť málo“

TOTO ROZDELENIE MÔŽE FUNGOVAŤ AK

- chceš všeobecne zlepšiť svoje zdravie.
- ešte len začínaš s cvičením a pravidelným pohybom.
- chceš dobre vyzerieť, cítiť sa lepšie a mať lepšiu kondíciu.

- chceš výrazne zlepšiť svoje zdravie.
- cvičíš pravidelne alebo trénuješ na nejaké podujatie ako polmaratón alebo Spartan preteky.
- chceš vyzerieť výborne, cítiť sa super a podávať výkony o niečo lepšie ako priemerné.

- chceš výrazne zlepšiť svoje zdravie a chceš sa udržať v super kondícii.
- trénuješ na športové podujatie ako maratón alebo ultramaratón.
- chceš dosiahnuť ideálnu stavbu tela a výborné športové výkony.

- preferuješ tento štýl stravovania.
- pripravuješ sa na kulturistickú alebo fitness súťaž, príp. inú elitnú športovú súťaž.
- si platený/á za svoj vzhľad tela alebo výkon.

3

UPRAV SI VÝBER JEDÁL PODĽA CIEĽOV

Tvoj zoznam „jesť viac“, „jesť málo“ a „jesť menej“ je vytvorený individuálne a môže sa vyvíjať a meniť podľa tvojich cieľov, a toho čo Ti v priebehu času vyhovuje a posúva Ťa vpred.

V nasledujúcej tabuľke si zapíšeš preferované jedlá.

VYTVOR SI VLASTNÝ ZOZNAM

BIELKOVINY	SACHARIDY	TUKY	ZELENINA
Zelené jedlá, ktoré mám rád/a alebo chcem vyskúšať:	Zelené jedlá, ktoré mám rád/a alebo chcem vyskúšať:	Zelené jedlá, ktoré mám rád/a alebo chcem vyskúšať:	Červená, oranžová a žltá zelenina:
1	1	1	1
2	2	2	2
3	3	3	3
4	4	4	4
Žlté jedlá, ktoré chcem zaradiť:	Žlté jedlá, ktoré chcem zaradiť:	Žlté jedlá, ktoré chcem zaradiť:	Zelená, modrá a fialová zelenina:
1	1	1	1
2	2	2	2
3	3	3	3
Červené jedlá, ktoré si chcem dopriať:	Červené jedlá, ktoré si chcem dopriať:	Červené jedlá, ktoré si chcem dopriať:	Biela zelenina:
1	1	1	1
2	2	2	2

AKO PRIDAŤ JEDLÁ DO TVOJHO ZOZNAMU

V určitom okamihu budeš chcieť jesť jedlá, ktoré nie sú v tvojom zozname.

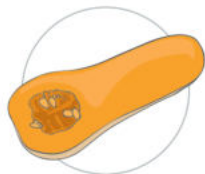
Tu je príklad, ako ich určiť a zaradiť do kategórie.

URČI MAKROKATEGÓRIU

- **Ktorá makroživina dodáva väčšinu kalórií?**

Klasifikácia potraviny ako makroživiny, ktorý dodáva najviac kalórií, je všeobecne najlepšia možnosť.

- **Ktorým štýlom stravovania sa riadiš?**

Napríklad, pri väčšine prístupov by sa maslová tekvica považovala za zeleninu.

Pre niekoho, kto je na nízko sacharidovej alebo keto diéte, môže byť zdrojom sacharidov.

- **Ako sa toto jedlo bežne konzumuje?**

Ako bielkovina, príloha alebo poleva bohatá na tuky?

ZARAĎ JEDLO / POTRAVINU NA SPRÁVNE MIESTO V ZOZNAME

Ako blízko má jedlo k čerstvej potravine?

Spravidla platí, že čím je potravina viac upravovaná,
tým viac sa posúva ku kategórii „jesť menej“.

Jablko

Jablkové pyré

Jablkový džús

NEZABUDNI, TY SI ŠÉF

Dali sme Ti niekoľko nápadov, ako začať. Samozrejme, len TY najlepšie vieš
čo Ti vyhovuje a čo vieš dodržiavať vo svojom živote.

Správna životospráva vždy zahŕňa:

- ✓ jedlá a príchute, ktoré Ti skutočne chutia,
- ✓ veci, ktoré vieš variť alebo pripraviť,
- ✓ a porcie, ktoré sú vhodné pre TEBA.

